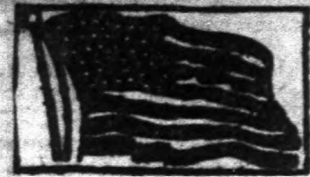

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily

Bolvádt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hírművelő, Californiai Magyar Farmer

A legnépszerűbb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap

NO. 268. SZÁM.

HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, szombat, 1922, november 4.

THIRTY-FIRST YEAR

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT

MAGYARORSZÁG KÜLPOLITIKAI PROGRAMJA

A „SZABADSÁG” BUDAPESTI LEVELEZŐJÉTŐL

A KÜLFÖLDI lapokban megbízhatatlan forrásokból származó fantasztikus híradások szoktak megjelenni Magyarországról, amelyeket azután igen sokszor az angol nyelvű amerikai sajtó is átvesz. Így telekürtölték az egész világot azzal, hogy a keleti eseményeket Magyarország is érdeklődéssel szemléli, fegyverkeznek, — mondták, — az országban szervezett bandák mindenféle támadási tervet eszelnek ki és egy szép napon újra Magyarországon fog fellobogni a háború tüze. Ezeket a híreszteléseket igen sokszor alátámasztották a kis-entente kebelebe tartozó államok mozgósítási hírei, az újonnan alakult kis nemzeti államok azzal igyekeznek militarizmusuk energiáit táplálni, hogy a folytonos háború rémzet vitték előre.

A Szabadság budapesti tudósítója éppen ezért el-
látogatott a külügyminisiteriumba, ahol az amerikai magyar publikum számára komoly információkat kért a magyar külpolitika mostani helyzetéről és törekvéséről. A nagytetű nyilatkozatot itt adjuk:

— A trianoni békeszerződés borzalmas bilincsei még mindig megkötve tartják kezeinket. Azt mindannyian tudjuk, hogy a mai helyzet nem lehet végleges, az ezereves Magyarország álmához minden magyar ember ragaszkodik, ameddig vére nem válik vízzé. Viszont azonban a magyar független külügyminisiterium nagyon vigyáz arra, hogy fantasztikus tervekét ne ragadassa el magát, hanem inkább praktikus eszközökkel akarja elővinni a magyarság ügyét. Amíg Európában az erőviszonyok olyanok maradnak, mint a miylenek a jelen pillanatban, addig Magyarország számára csak egyetlen esélyt látunk a függetlenségért, a megelövő ke-
reketen belül kiépíteni a magyarság erőt és minden megmondandó lépéstől tartózkodni, nehogy pillanattal könnyelműség az egész nemzet életére kihatással legyen.

— Mindenekelőtt külpolitikánk gazdasági részét vizsgáljuk meg. Az önálló magyar külügyminisiteriumnak az volt a törekvése, hogy a bennünket környező kis államokkal a szomszédos viszonyt feltétlenül rendezni kell és félre kell tenni minden jogos érzékenységet, le kell ülni azokkal is a tárgyalóasztalhoz, akik a mi testünkön táplálkoztak és gyarapodtak. Magyarországnak létre kell hoznia a szomszédokkal jóviszonyban legyen, éppen ezért a vasut, posta, távírda, vám-kérdéseket tisztázni kellett.

— A külkérdések elintézése legjobban Ausztriával sikerült. Megkötöttük egy kompenzációs egyezményt, azonkívül egy általános egyezményt. Másodszorban Cseh-Szlovákiával sikerült megegyezni. Itt is először kompenzációs megoldásra gondoltunk, liszt helyett ugyanis szénét kaptunk, azonban már van vasúti és egyéb gazdasági megegyezésünk. Most kezdődnek az új gazdasági tanácskozások, amelyek remélhetőleg szép eredménnyel fognak végződni. Még Románia-

val is sikerült úgy ahogy a szomszédos barátságos viszonyt helyreállítani, Jugoszlávia azonban a legjobban elzárkózott tőlünk és minden közeledési szándékunk igyekszik az elejét venni.

— Ilyen hangulatban vetődött fel immár harmadszor Magyarország elszigetelésének az ügye, a híres "korridor" terv. Magyarországot el akarják vágni a művelt Nyugattól, a tengerrel és így az egész világtól. Ez a terv eddig mindig a nagyhatalmak ellenkezésén bukott meg. Legközvetlenebbül Olaszország van érdekelve, mert Olaszországnak nem érdeke, hogy a körülkerített Magyarország körül egy szláv egység, mint valami hatalmas falanx, álljon vele szemben. Az utódállamok a korridor tervét először a békekonferencián vetették fel, másodsor Károly király második utja alkalmával, végül pedig most, amikor Ausztria helyzetével, illetve megmentésével foglalkoztak a nagyhatalmak.

— A kis-entente-nak, melybe az összes utódállamok képviselőt kaptak, egyáltalában nem érdeke az egységes és nemzeti Magyarország, hanem azt látnák szívesen, ha az erők teljesen szétfagyócsóválódnának és mi nemzetközi alapra helyezkednénk. El kell ismerni, hogy nagyszerű sajtószervezetek vannak, amelyeket ennek a célnak a szolgálatára állítottak meg. Elhíresztelik az egész világon, hogy reakciók vagyunk. Minden modern ember riad, ha reakciónál hall. Nagyon szeretnénk, ha megértenék az amerikai magyarok, hogy nincsen szó a régi Metternich-korabeli reakciónál, ami bennünket vezet, az nem más, mint az ezredéves magyarság álma, a feltétlen nemzeti alapon álló szervezkedés. A felszocialista cseh-szlovák állam természetesen ezt nem nézheti jószemmel, de viszont még a jóbarátjaink kedvéért sem lehet erről az alapról eltávolítani. Csehország irányával szemben sem vagyunk mi reakciók, legfeljebb konzervatívnek lehet a mi állásfoglalásunkat minősíteni.

— Mindebből kiviláglik, hogy Olaszország érdeke egy ponton egyezik a miénkkel és ez az, hogy a szlávok tulajdona jutása nekünk éppen úgy árt, mint az olaszoknak. Egyéb egzisztenciális kérdésekben sincsen el-
lentét Magyarország és Olaszország között. Eppen ezért a magyar újságok és az olasz lapok sokat foglalkoznak azokkal a kérdésekkel, ahol a két nemzet egymással találkozhatik és ezért kétségtelen, hogy olaszbarát hangulat alakult ki. Nem szabad azonban azt hinni, hogy a hivatalos külpolitika ugynevezett olasz orientációt folytat.

— Magyarország egyetlenegy állam felé sem orientálódik, hanem meg akarja tartani függetlenségét, a melyért úgyis annyi áldozatot volt kénytelen hozni. Nem akar konföderációt és elutasít minden más kom-

binációt. Azzal tisztában kell lenni, hogy ha a nagyhatalmak időközönként veszekednek is egymással, végül mégis csak kibékülnek és az egyik vagy a másik legyőzött állam kárára intézik el vitás dolgaikat. Ebben a nagy szintériségben egyszer az egyik fél, máskor a másik mutat felénk barátságos arcot és ha némi visszassugárzása is van ennek, semmi körülmények közt se higgyék az amerikai magyarok, hogy mi erre rögtön leköltük magunkat. Csak ilyen alapja volt a külföldön oly sokat hánytorgatott francia és angol orientációnak. Sajnos, sokkal kisebb állam vagyunk, semhogy akaratunkat komolyabban érvényesítsük.

— Mi az álláspontunk a keleti kérdésben? — vetettem közbe.
— Ami a keleti kérdést illeti, csak annyit mondhatok, hogy nagy a szimpátia a törökök iránt. Ez egyrészt a régi turáni rokonságunkra vezethető vissza, a másik felemelő szempont pedig az, hogy Törökország révén a négy legyőzött hatalom közül az elsőnek sikerült az erőszak békeszerződését megkötni és ez reményt ad nekünk arra, hogy ne busuljunk, hanem bízzunk a jövőben. Egy kissé kellemetlenül befolyásolta a török-barát hangulatot az a körülmény, hogy Törökország a Szovjet-Oroszországgal szerződést kötött. Ma már meggyőződünk arról, hogy ez a szövetség alkalmi és ugyanabból fakadt, amelyből nálunk a kommün idején szintén az orosz orientáció keletkezett. Akkoriban sokszor lehetett hallani, hogy mi hajlandók vagyunk akár az ördöggel is szövetezni, csak visszajajunk valamit tőlünk elszakított földterületeinkből.

— Ma már bizonyos, hogy a Balkánon nagyobb változások a mi szempontunkból nem lesznek. Nincsen, Jugoszlávia külügyminisztere ezt az alkalmat is felhasználta arra, hogy bennünket megfenyegetsen. Azt mondta, hogyha Törökországot beengedik a Balkánra, úgy csak akkor tarthatja pozícióját, ha stratégiai szempontból határkiigazítást kap Magyarország és Bulgária kárára. Ezt a fenyegetést senki se vette komolyan s ő maga is hamarosan belátta annak tarthatatlanságát.

— Mi a helyzet a határkiigazítások tekintetében? — érdeklődtem Magyarországról legfontosabb problémájáról.

— A határkiigazítások kérdését két csoportra lehet osztani. Az egyik az osztrák kérdés, és a második tartoznak a többi államokkal való megegyezések. Ausztriával ugyanis Velencében külön megállapodásokat kötöttünk, amelynek révén sikerült sokat megkapni, valamint úgy egyeztünk meg, hogy vitás területi kérdéseket mindketten alvetjük magunkat a népszövetség döntésének. Ez tulment a békeszerződés határára, mert a békeszerződés szerint a népszövetségnek nincsen dön-

tó szava. A határkiigazító bizottság 12 község visszacsatolását javasolta, a népszövetség azonban csak a feléhez járult hozzá. Eppen szerencsétlenül időben vetődött fel ez a probléma. A népszövetségben ugyanakkor tárgyalták Ausztria felszámolását és az osztrákok azzal érveltek, hogy éppen most akarják elvenni tőlük ezeket a községeket, amikor hivatalosan a felszámolás tárgyalnak.

— A másik három ország felé való határkiigazítás a békeszerződésen és a kísérőleveleken alapszik. Mille-rand kísérőlevele szerint ugyanis a szerelmelet felterjesztik a népszövetséghez s a népszövetség közvetít az egyes államok között. Konkrét tárgyalás csak a magyar és szerb határ kérdésében volt. A népszövetség felszólította Jugoszláviát, hogy próbáljanak velünk megegyezni. Mi a vend-videken 28 tiszta magyar falut kértünk, viszont Szabadka város területének egy részét visszaadtuk volna, ha Horgost megkapjuk. A szerbek már-már belemerték a dologba, Pasics azonban felborította az egész megegyezést és csak egyetlenegy falut volt hajlandó nekünk átengedni. Ilyen vásárra természetesen mi nem mehetünk bele.

— Mi haszna van annak, hogy Magyarországot felvették a népszövetségbe?

— Magyarország a népszövetségbe való felvételét nagyon ambicionálta. Ennek több oka van, legyen szabad csak kettőt megemlíteni. Az egyik az, hogy így a kisebbbbségi érdekek ügyét mi magunk hozhatjuk elő, holott eddig ha ilyesmiről volt szó, egy-egy barátságos állam intervenciót kellett kikérni. A másik fontos dolog az, hogy például olyan esetben, mint amilyen Károly király látogatása esetén történt, amikor ugyanis igazságtalanul háborút akartak indítani ellenünk, még fel sem szólhattunk és viselni kellett az igazságtalan támadások özönét. Mindentől eltekintve mégis van egy fő-
rum, ahol harcolhatunk az igazunkért. Ez különben éreztette a kis-entente is, mert a népszövetségbe való felvételünk ellen irtózatossá hajszát indított. Csak amikor már látták, hogy befejezett tény előtt vannak, adták ránk a szavazatukat.

Távozáskor a magyar külügyminisiterium részéről még ezt üzenték az amerikai magyaroknak:

— Mi az amerikai magyaroktól csak egyet kérünk. Hirdessék ki, az idegenben, hogy Magyarország mégis csak talpraáll, nem hagyja el magát, mint Ausztria. Minden törekvésünk az, hogy a komoly konszolidáció utjára lépünk. Gazdaságilag akarjuk megszer-
vezni az új komoly Magyarországot, adópolitika, de más téren is óriási lépésekkel haladunk előre. Ha azután Amerika látja, hogy itt valóban megbecsüljük a munkát, úgy nem jótékonykodási címen, hanem gazdasági alapon komoly dollárkölcsönért is szeretnénk Amerikához fordulni.

Paizs Ödön.

Megnősül a kínai excsászár

A trónnélküli ifjú császár november tizennegyedikén köt házasságot

A SZEGÉNY MENYASSZONY

Eddig pénzhányó akadályozta meg a házasságot

PEKING, nov. 2. — November tizennegyedikén nősül Kína ifjú császára, aki össze-vissza tizenhét esztendő. A császári szokás azt mondották, hogy a dinasztia és a kínai nemzet érdekében való, ha az ifjú császár november havában nősül. A jó sok eme kijelentést meg az anyacsászárnak meg kellett erősítenie, ami meg is történt.

A házasságot már több ízben meg akarták tartani, de voltaképpen pénzhiány miatt nem lehettek meg. A császári család, amely valamikor rendkívül gazdag volt, hogy mindennapi nyelven beszéljünk, "meg van törve".

Az ifjú császár csecsemő volt, amikor a forradalom megfosztotta trónjától. A köztársasági vezető férfiak azonban gondoskodtak arról, hogy bizonyos anyagi segítségben részesüljön az "ifjú császár" időrel-
időre. Ardán bekövetkezett a kínai-japán háború, az események teljesen háttérbe szorították a császári családot s bizony az anyacsászárnak fiával egyetemben gondterhes időkön esett át.

A menyasszony aránylag szegény nő. De akármennyire szegény, a volégeny szereti a családjá hűvelve egyetemben két-
háromszáz dollárt hajlandók költeni az esküvőre, a butorok szomszédosára s egyéb kiadások fedezésére. Még sem olyan szegény a detronizált anyacsászár-
egyetlen fia.

WILSON ÜGYVÉD UJABB KLIENSEI

Kelet-Galiciát a nagykövetek tanácsán a Wilson and Corby cég képviseli. — Corby az E. A. volt külügyminisztere. Ellentétük az ukránok és a lengyelek között. Mit vár Kelet-Galicia Wilsontól?

WASHINGTON, D. C., nov. 2. — Tudvalevő, hogy Wilson elnök, amióta visszavonult a "magánéletbe", ügyvédi irodát nyitott s cégtársa Corby, volt külügyminiszter. A Wilson and Corby cég most elvállalta kliensként Kelet-Galiciát, ami feltétlenül érdekes, sőt különös megbízatás.

Kelet-Galicia olyan része Európának, amelynek problémáit a versaillesi konferencia nem tudta elintézni. Az a körül-mény tehát, hogy Kelet-Galiciát jogi kérdéseiben hivatalosan Wilson képviseli az Egyesült Államokban, politikai szempontból is érdekelheti az Egyesült Államok volt-elnökét.

Hir szerint Corby Kelet-Galicia serelemét rövidesen a nagykövetek tanácsa elé viszi Párisban s azt fogja követelni, hogy Kelet-Galicia mentessék fel a lengyel protektorátus alól. Kelet-Galiciát, amely három részre oszlik, az Egyesült Államok hi-

HARDING ELNÖK 57 ESZTENDŐS

WASHINGTON, D. C., nov. 2. — Harding elnök má teltette be születése ötven-hetedik évfordulóját. Az elnök elejét vette annak, ismert szerénységénél fogva, hogy es alkalommal bármilyen ünnepséget is rendezzenek tiszteletére. A Fehér Házban ép úgy dolgozott az iróasztala mellett, mint bármilyen más nap.

A nap folyamán számos üdvözlőtávirat érkezett a Fehér Házba, hosszú és boldog életet kívánva Harding elnöknek az amerikai köz javára.

KAPHATÓ MÉG AZ ITAL A HAJÓKON

Az utasok szerint a hajókon vigan folyik az italozás

LONDON, nov. 2. — Az amerikai hajók még nem "szárazak". Azok az amerikai utasok, akik mostanában érkeztek meg az angol fővárosba, azt mondják, hogy az amerikai hajókon éppen úgy lehet bootlegger pálinkát vásárolni, mint annak előtte, sőt, hogy a hajókon könnyebb italhoz jutni ma, mint a nagyvárosok bármelyikében. Érdekes az is és jellemző, hogy a bootlegger ital sokkal olcsóbb a hajókon, mint az előbb említett nagyvárosokban. Általában egy pohár pálinkáért huszont centet kérnek.

Az utasok azt mondják, hogy a hajókon még valami sok titkolódzásra szines ok. Egyszerintesengetni kell a stewardnak, aki megjelenik és máris hozza magával az üdítő nedűt. A pálinkák általában jó minőségűek, bár nem egész értéktek. Így fest egyelőre a prohibíció az amerikai hajókon.

BULGÁRIA ÉS JUGOSZLÁVIA SZÖVETSÉGE A FASCISTÁK TÁMADÓ POLITIKÁJA ELLEN

Jugoszláviában óriási izgalom kerekedett az olasz fascisták győzelmei miatt.

AMERIKAI TUDÓSÍTÓ SZERINT AZ ÉBREDŐ MAGYAROK A JELENLEGI MAGYAR KORMÁNY MEGBUKTATÁSÁT TERVEZIK.

Románia aggodalommal szemléli a bolgár-jugoszláv közeledést.—D'Annunzio Fiume ellen mozgósítja csapatait.—A fascista kormány megkezdte a rend és a béke helyreállításának munkáját.

RÓMA, november 2. — Meg nem erősített táviratok szerint óriási az izgalom Jugoszláviában az olasz fascisták döntő győzelmé miatt. A jugoszláv sajtó már azt a lehetőséget is megvitatta, hogy háború nőhet ki Mussolini pártjának támadó jellegű nacionalista politikájából.

A Susak körül kifejlesztett olasz-szerb összeecsapások hírét megérsítették. A harcokban számos sebesültje és halottja volt mindkét félnek s a küzdelmek ma is tovább tartanak a határak mentén. Mindkét oldalról erősítések érkeztek a határ veszélyeztetett pontjaira.

A bolgár-jugoszláv közeledés terve,

amelyet Stambulinsky bolgár miniszterelnök javaslata állított előlörbe, kedvező fogadtatásra talált Belgrádban. A szerb kormány ezzel a közeledéssel hátvédet kíván teremteni a maga számára a fascista veszedelmével és Fiume fenyegetett helyzetével szemben.

Stambulinsky felhívta a belgrádi kormányt, hogy kezdjék meg a javasolt szerb-bolgár együttműködésre vonatkozó tár-

A FASCISTÁK TERÜLETGYARAPÍTÓ TÖREKVÉSEI.

Az 1-es nyíl Malta szigetét jelzi, a 2-es Fiumét. A fascisták azt remélik, hogy a szielliai partok közelében fekvő Malta szigetet és Fiume városát hozzácsatolhatják Olaszországhoz. A Malta szigeteket jelenleg Anglia uralja.

gyalásokat. Az együttműködés fejében Bulgária szabad kimenetelű nyerne az Aegei tengerre az önállóvá tendő Nyugat-Thrácia területét át.

Ezért az értért Bulgária lelkésével működnek közre az adriai jugoszláv érdekek védelmében. Belgrád természetesen, elkeseredéssel szemléli a támadó olasz politikát, mert az adriai, dalmáciai és fiumei kérdéseket érintő egyezményeket az olasz kamara még ma sem ratifikálta s így ezek a kérdések még mindig függőben vannak.

Grácból érkezett tudósítások megállapítják, hogy D'Annunzio Zarándi mozgósítja csapatait s új támadást készít elő velük Fiume ellen. Bizonyos jelek viszont arra utalnak, hogy a szerb-bolgár közeledés aggodalmat kelt Romániában.

Általános európai visszahatást váltott ki

egyáltalán a fascisták győzelmé s ez a visszahatás különös erővel mutatkozik meg közép- és délkelet Európában. Dorothy Tompson a Philadelphia Public

(Folytatás a 3-ik oldalon.)

A hátralékosok

rendezték minél előbb az előfizetéseiket, ha pontosan meg akarják kapni a Szabadság 1923-ik esztendőre szóló pom-pas naptárát és küldjenek be minél hamarabb

25

centet csomagolási és szállítási költségekre. A ragyogó színben nyomtatott, mestermunka számba menő naptárt ugyanis csak azon előfizetőknek küldjük meg, akik

25

centet beküldenek a postaköltsegre és az előfizetésük rendezése van. A Naptárunk karácsony előtt készen lesz, tessék hát eladni a 25 cent beküldésével és rendezzék fizetésüket

a hátralékosok

2. oldal

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirty first year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
 (An Ohio Corporation Dr. Andrew Csorna, President; S. K. Goerna, Sec'y-Treas.)

Founded by
E. T. Koblay
 Alapította:
Koblay Tiborné

Editor: **DR. ANDREW CSORNA.**

Edited and Published at
709-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
 Telephone: Btl. Main 3524, Cuy. Central 1281.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egy évre: \$4.00; hat hónapra: \$2.50; három hónapra: \$1.50. — CLEVELAND VÁROSA: Egy évre: \$3.00; hat hónapra: \$2.00; három hónapra: \$1.25. — SUBSCRIPTION: United States and Canada one year: \$4.00; half year: \$2.50. — Foreign countries: one year: \$5.00; half year: \$3.00. — CLEVELAND one year: \$4.00; half year: \$2.50.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for transmission through the mails as Second Class Matter.

Return Office: New Yorki Irodánk címe:
Room 603 Tribune Bldg, 154 Nassau St., New York
 Utaztató: Joseph Horváth, Manager.

MEGHALT GÁRDONYI GÉZA

Írói értéke

GYASZOL a magyar irodalom, s ugyancsak gyászol minden gondolkodó magyar. Meghalt Gárdonyi Géza. Az elmúlt esztendő vérvízarajzából csonkán, beteg, erőtlennül kivergődött Magyarország szemben nem akar elnéző lenni a sors. Az író a nemzet lelkiismerete s a mai magyar nemzetnek, szerencsétlen múltjában, sokszorosítottan veszteség egy olyan akdony lélek, mint amilyen Gárdonyi volt.

Gárdonyi Géza. A neve átment a köztudatba s egyszerű magyar emberek ajkán is a szel a természetességgel hangzott el, mint Jókai vagy Mikszáth neve. A Gőre Gábor nyers humoru alakja népszerűsítette, s habár Gőre Gábor csak figura és nem típus, habár Gőre Gáborban csak a kiélezett, groteszk vonásai a fulus nagyságnak testesednek meg, mégis ennek az alakjának köszönhető Gárdonyi Géza, hogy ismeretlen is úgy emlékeztek meg róla, mintha személyes ismerősök lett volna.

Igazi értéke azonban nem a Gőre Gábor, Durbinis sógor, Kátsa cigány s a hasonló alakok megteremtésében rejlik. Gárdonyi Géza elsősorban regényíró volt s irított a felismerés ösztönétől, amelyekkel ócskú sikereket lehet elérni, idegenkedett a vásári elismeréstől, amelyet a kommersziális lélek ugynevezett írók pompásan pénere tudnak váltani. Gárdonyi írói múltját hivatásnak tekintette s azzal a csodálatos erővel, azzal a bámulatos képességgel rendelkezett, hogy faji öntudatát, emberei lelkiismeretességét olyan világnyelvére tömörítette, amely nem mondott ellent a legbeszélhetőbb esztétikai feltételeknek sem.

Irodalmi működését négyféle irányú tevékenység jellemezte. Történelmi regényében, amelyekben nem elképzelt hősek, hanem szenvedő, cselekvő s rájogó emberek mozognak, felelevenítette a magyar múlt romantikus báját. Nem keresett dekoratív hatásokat, mert mindig a lényeg érdekelt és sohasem a külsőségek s ebből a szempontból az „Egy-egy csillagok” legjellemzőbb alkotása. Társadalmi regényeiben az egyszerű lélek kedvességét szerette kiemelni s amikor például „Anuska” című regényében a navisagot öntudatos művészi kézzel megrajzolta, szembeállította a társadalom fonák ostobaságával, az olvasónak az volt az érzése, mintha az egyszerűség lenne a legkiválóbb bölcsesség. A kispolgári osztály sorsa érdekeltte, a tanítókat, a kiskisváltókat, a varrása utalt néki s ezekről annyi melegséggel írt, de sokkal tömörebben, mint Diokna. Mint szimfóniáról „Bor” című népszimfóniáról kell elsősorban megemlékezni, amelyben ugyan városnapi köntösben mutatja be a magyar falu emberét, de annyi őszinteséggel, olyan alaktól készséggel s a konfliktust okozó erők annyira plasztikus érzékeltetésével, hogy mintegy a magyar paraszattal szemben elfoglalt koncepciójában átmenetnek kell tekinteni Tóth Edé lelkességére s Móricz Zsigmond józanára közt. Végül egy verseskötettel is büszkeszdedik a magyar irodalomba, versekkel, amelyekben a férfibánatot énekl meg; versei érett gyümölcsök, amelyek időről-időre lehullottak lelke fájáról s nem emeltek fel annyian, mint amennyire megérdemelték volna.

Külön kell hangsúlyoznunk stílusát. Szerette a rövid mondatokat. Talán úgy van magyar író, aki annyi tömörítést használott volna, mint Gárdonyi Géza. Mondatai mindig befejezettek voltak s olyan csiszoltak látszottak, mintha versbe szánta volna őket Alkotásai kompozíciója, művészi felépítése az öntudatos íróra vall, aki tisztában volt azaz, hogy a forma, a szerkezet, a szerkesztés természetesen harmóniája felett nem lehet napirendre térni annak, aki írói hivatását művészi lelkiismeretességgel fojja fel.

Gárdonyi Géza halála olyan csapás, hogy gyászszallagot kellene kötnie a lelke mindenkiének, aki a gondolat magyar nyelvű kifejezésének tisztelője.

(r.)

HÁROMFÉLE MAGYAR

A "SZABADSÁG" részére írta: Alexander Bernát

EDDIG csak kétféle volt, ott minden nap. Mit szólnak ehhez, ti amerikai magyarok! A szerb, a román, a cseh uralkodják a magyar fölött? A magasabb kultúra terdet, fejt hajson az alacsonyabb előtt? Még a népvándorlás korában se sikerült az ilyesmi. Olaszország akkor végig vonultak barbár törzsek, de nem Olaszország lett barbár, ellenkezőleg a barbárok beleolvadtak az olaszokba. Azt hiszik, hogy a románok nem tudják, mit ér a magyar, a magyar kultúra, a magyar tudomány, irodalom, politika? Mégis ők parancsolnak. De van-e belső erejük hozzá? Külső hatalmuk az van, de belső meggyőződésük nem lehet. Az erőszak a legmullockyabb és a leggyöngyöbb a világon. Nemzetek lelkét nem lehet kisajtítani. Hiszen még mi se tudtuk megmagyarosítani a tótokat, románokat, szlovákokat — igaz, hogy nem is nagyon akartuk — és ők akarnak bennünket kiforgatni mi voltunkból. Itt nem használ fasizmus, legionarizmus, panszlavizmus, a nemzeti eszme elpusztíthatatlan. Letérdelhetnek egyes elszigetelt részeket, de még a csángókat se tudták kiforgatni magyarságukból.

Milyen most a telhetetlen Csehország? Van 4-5 millió cseh lakosa, 3 milliónál több német, több millió magyar és tót, van rutén, van lengyel, megannyi ellentétes az országot szétfeszítő erő. Mindig fognak ott a nacionalisták a legionarizmus segítségével erőszakoskodni? Az olasz faszisták garázdálkodnak a német Délitroban. Egészéges-e oly ország, melyben felelőtlen tömegek, fölfegyverkezve, diktatúrát akarnak szervezni? Nem féljük az elszakadt magyarokat. Ellenkezőleg, meg fogunk keményedni magyarságukban és soha tölnék lelkileg elszakadni. Új erők gyűlnek segítségünkre a határainkon túl. A csehek már egyszer megpróbálták leigazni Magyarországot, mint cseh csapatok, ostromok zsanárokra, de katonáktól támogatva. Emlékszem gyermekkoromban, hogy szegény kis lakásunkba bekvártélyostak két cseh katonát, mert nem fizetünk adót; tiszser annyit költöttünk élelmészre, de adót nem fizettünk. Végre mégis elkullortak. Akkor a magyar még eszméletesebb volt, de ez a eszönd utób mégis meggyilkolta az erőszakot. Pognak-e Kassából. Pozsonyból valaha esze városokat eszénél? Vagy Kolozsvárt kiforgatni történelmi emlékeiből? A trianoni műhelyből oly művek kerültek ki, amelyek már is szétmállanak. Nekünk csak türelme s szükségünk nekünk is és elszakadt testvéreinknek is, az idő értünk dolgozik. De jól esnek, ha ilyenemü hangokat hallanánk odastról is. Testvéreink csak nem alusznak! Hallgatnak és szervezkednek, lelkileg. Késznek kell lenni, de minden, mondja Hamlet. Bizik a sorsban, mely céljához elvezeti. Nekünk is a sorsban kell bizzunk, de a sors nem egyéb, mint igazunk és jogunk hajthatatlan tudata.

Még az se ejtett bennünket kétségbe, hogy ebben a pillanatban nem mutatkoznak

KARÁCSONY

örömet hoz kicsinynek és nagyak. Örömet akar szerezni minden amerikai magyar is azoknak, akiket szeret, de a nagy tenger választja el tőlük.

A LEGSZEBB AJANDEK

a pénzküldemény mert pénzért mindenki azt veheti, amire szüksége van.

Küldje pénzt mihamarabb általunk, mert azt ma már mindenki tudja széles Amerikában, hogy mi a leggyorsabban fizetők költséget nem számítunk és az átutalt összeget levonás nélkül fizetjük ki.

DOLLÁRATUTALÁS HAJÓJEGYEK. **TAVIRATI PÉNZKÜLDÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEK.**

AMERICAN UNION BANK

Németh János elnök

Főüzlet: 10 East 22nd Street
 a Bankpalotában

Fióküzlet: 1597 Second Ave. corn. 83rd Street
 NEW YORK CITY

Vegyen G. R. S.

VILLANYMOSÓGÉPET.

\$5 készpénz lefizetés — \$2.10 hetenként. Teljes jótállás.

A G. R. S. a legkényesebb igényeket is kielégíti. Nyolc lepedőt képes befognadni. Fehér zomanczott keret és egyenlő lóerős motor.

The Electric Construction & Sales Co.
 934 PROSPECT AVENUE, CLEVELAND, O.
 Telefonok: Prospect 2692. — Central 2520-1.

Karácsonyra CSAK UGY MINT MINDIG

Pénzküldeni az óhasába mindnyájunk feladata. Ezt hirdetem én már közel 20 év óta

Bankházm el van ismerve az amerikai magyarság körében mint olyan, amely mindenkor a lehető legelőszóbban és leglelkismeretesebben intézi el a honfitársak ügyes-bajos dolgát. Pénzküldési megbízásokkal, valamint minden másnemű ügyével írjon ide vagy jöjjen személyesen e címre

Ruttkay Jenő Bankháza
 106 AVENUE B. NEW YORK, N. Y.

Bell Telephone Directory

Az új Bell Telefon Címár november 15-ikére, nemsokára sajtó alá kerül.

Hogy megbízhatóságában segítségünkre lehessen, legyen biztos, hogy neve és címe helyesen kerüljön bele.

Ha valamilyen változás van címében, vagy javítást kell eszközölni, kérjük szíveskedjen felhívni, Main 9900 és kérje a Directory Clerk-et.

Az üzletemberek hirdetésekkel a telefonkönyv címára utján, minden bell telefon használójával jutnak közvetlen érintkezésbe; mind egyike egy jelentékeny bevét számít.

A Bell telefon címár könyvének hirdetését felelevenítik a kereskedelmet, mert egy alandó és megbízható hirdető. Használja-e Ön is?

Hívja föl, Main 9900, hogy biztosíthassa hirdetését a következő kiadásra.

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.
 (258 284)

Mások pénzének

a kezelése nemcsak teljes vagyoni megbízhatóságot, de gondosságot és alapos pénzügyi szaktudást is igényel.

Mindezeket együtt találják meg azok, akik pénzküldéssel és betétjük kamatoztatásával bennünket biznak meg.

Kiss Emil Bankháza
 133 Second Ave. New York, N. Y.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kizárólagos képviselője. A M. Kir. Államvasutak Menetjegyjáradékának kizárólagos képviselője.

Fekete és vörös.

AZ utolsó napok olyan fergeteget vertek fel Olaszországban, hogy ez utóbbi napok óta, ha akármilyen pártalant történik is eme országban, ez esemény nem számíthat arra, hogy a világ tulságosan csodálkozzék rajta. A "fekete ingüek" végül mégis be tudtak tolokodni a hatalomba, a faszisták főpapja, Benito Mussolini végre elérte szíve leghőbb vágyát és kormányt alakíthatott.

Olaszországra nézve elérkezett az igazi megpróbáltatás ideje.

Olaszországban a szenvedélyek és politikai ellentétek immár nyolc esztendeje tombolnak. És egész biztos, hogy a bajok ebben a szép és szerencsétlen országban még egyáltalán nem értek véget.

Olaszországot egy organizált csöcselék tartja most megszállva. A szervezett csöcselék jutott uralomra, a mob, amely tulajdonképpen maga se tudja, hogy mit akar.

A fekete ingüek nekifutottak, hogy harcba szálljanak minden irány ellen. Megtámadtak mindent, a mit csak meg lehetett támadni. Harcoltak a szocialistákkal, a bolsevistákkal, a német barátokkal és Nitti hibeivel.

A fekete ingeseknek sikerült a szocialistákat zsákutcába szorítani, sikerült nekik a kommunistákat eleven megfojtani, sikerült a német barátokat elhallgattatni. A szocialista párt a szó szoros értelmében feloszlott. A kommunisták ligája csendben és feltűnés nélkül kisuhrant az élők sorából.

A faszisták pártja felszította magába a szocialistákat, a kommunistákat és a német barátokat — felolvasztotta magába az összes pártmárvolatokat és magába olvasztotta — a feketebe — az összes színeit a szírványának. Ha valaki ma körülme Olaszországban és keresi a faszista ellenes árnyalatokat, a legnagyobb megdöbbenéssel azt fogja tapasztalni, hogy ezek az elemek egysorban küzdenek ma a faszistákkal.

És ez az a pont, ahol a megpróbáltatás ideje ismét elkövetkezik Olaszországra, ez az a pont, ahonnan a nemzeti bajok ismét kisarjadhatnak. A szocialisták, kommunisták, unionisták és szindikalisták, mindazok, akik százezreivel vonultak be a fekete ingesek csatarendjébe, azzal fenyegethetnek, hogy az eredeti faszista szervezetet fel fogják robbantani és a vezető hatalmat ezeknek a kezéből ki fogják csikarni.

Majdnem egészen biztosra vehetjük, hogy abban az esetben, ha a dolgok nem úgy alakulnak, ahogy ez a szervezett tömeg most elképzei, ha majd a kormányzás nehézségei és akadályai jelentkeznek, ha az ügyek sima vezetése göröngyössé válik, ezek az új elemek azt fogják kiabálni, hogy a faszisták elrontották a dolgot, képtelenek a vezetésre, azt fogják kiabálni, hogy logikusan ezek után nekik kell átvenni a kormányrudat.

Itt robbannak majd fel az új bajok.

Dr. Benito Mussolini, a fekete ingesek koronázatlan királya s a "rend" főpapja, 1915-ig a legvadabb szocialista volt. Nehány hónapon keresztül a fekete ingesek mozgalmának szélső szocialista, a proletariátus felé hajló, sőt szindikalista íze volt.

Aztán jött a hirtelen irányváltás.

A fekete ingesek "pure and simple" nacionalistáknak kezdték magukat vallani. Kijelentették, hogy egyetlen egy céljuk van csupán: "Olaszországot megtisztítani azoktól az elemektől, amelyek nem oda valók és megmenteni az országot". Ezzel a kijelentéssel együtt járt, hogy a fekete ingesek a szocialisták és a kommunisták ellen fordultak — a saját régi felfogásuk ellen.

Nagy felfordulás támadt. A királyi palotában a félelem fekete madarai kezdtek repkedni. A faszistákhoz egyre inkább közeledtek az üzleti élet vezetői, a társadalmi és gazdasági élet kimagasló egyéniségei, a kik tömegeket vonzottak magukkal, a hadsereg tisztikara és legénységének nagyrésze már régóta szimpatizált a faszista mozgalommal. Ugy a Nitti, mint a Facta-féle kormánynak meg kellett előtűk hajolnia. Csak a király volt még hátra. S Victor Emánuel, mikor látta, hogy a faszistáktól immár nem kell tartania, mikor azt látta, hogy a trónja nem forog veszélyben többet, a Rómába érkezett Mussolinit áradó örömmel ölelte a keblére.

S ezzel a hatalomrajutás sorsa meg volt pecsételve.

A faszisták "megérkeztek" és olyan boldogok e pillanatban, mint a hajnali harangszó. A fekete ingesek "Nagy-Olaszországról" beszélnek s Görögország, Jugoszlávia és a többi Balkán állam aggodalommal figyelni a lépéseiket. S az aggodalom egyre nagyobb mértékben terjed át egész Európára. Ez az új kialakulás olyan eseményeket hozhat még, amelyeknek az eredménye kiszámíthatatlan.

(Philadelphia Public Ledger.)

A LATIN KÖZTÁRSASÁGOKELFOGADJÁK A MEGHÍVÓT

WASHINGTON, nov. 2. — Az amerikai kormány öt közép-amerikai köztársaság részéről kapott előzetes biztosítást, hogy elfogadják Harding elnök meghívását a Washingtonban összehívandó közép-amerikai konferenciára, a külügyminisztérium kiadott jelentése szerint. Ez pedig Honduras, Guatemala, Costa Rica, Salvador és Nicaragua. A konferencia december 4-én nyílik meg, s a közép-amerikai ügyekről fog tanácskozni.

5,517 MÁRKÁT ADNAK EGYETLEN DOLLÁRÉRT

NEW YORK, nov. 2. A német márka értéke még alacsonyabbra szállt le. Egy és tizenhárom tizenhatod cent a mai ára 100 márkának, vagyis 5,517 márka felel meg egy dollárnak.

LESB KE

Enver pa erősítette pasa legv

BERLIN legdrámaiból... Halálát... lentették... megerősítette... Envert... ták meg... tudósítás... ember kivete... Enver... nek utján... amelyeket... leányához... Az orosz... egyezmény... legveszedelm... merre Enver... korralomha... magát vetés... is, hogy Ke... oly kevéssé... ja Trotsk... képviseletk... kódó hatalm... sága árnyék

BULGA SZÖVE TÁMA

(Folytatás)

Ledger rész... jelent: A tirol... kik igen jó... kezve s akik... rendelkezne... lést tartotta... hogy ell... allassított... hősök Hofe... alatt.

Mozgólóda... énták is, a... ben felb... Kymal gyoz... városi tanács... díkardott a... sának és az... felzárásra... indit.

Forradal

s Florináb... rint az alba... bol Valons... hán kormány... visszavonuló... dalmarok ha... Az albán

A wash

Vittorio Rol... nyújtotta le... eiai körökben... kult ki, hogy... ség, liberál... el fogja fog... mánya. Ric

Mussolin

és tanácsad... mely erőfesz... helyfoglalás... det egész Ol... A sajtó s... sejt fogadn... kijelentette... rendkívül v... ország, ucy... sajtó szabad... tettel, hogy.

Németor

a faszista m... nek veszedl... deudorff tá... latkozott... rendkívül su... A faszista

Külö... áron... tatnak.

BANK... legi bete... HAJC... ÜGYEK.

1345 F

emutatótt ruhadarab szá-
mátája 12 centért meg-
delhető kladohivatalunk-
ban.

sz iskolás leánykáknek sok
a kell. Heed váltának na-
ként ruhát. Ilyen ruhát, mi-
tt bemutatunk, igen könnyű
a 8-14 éves leánykáknek
nyolc örmöt nem szerzhe-
k. Mútha megajándékozuk
t ilyen izléses kis ruhával.

Négyféle nagyságnak kapható
szabásmintája: 8, 10, 12 és 14
éves leánykákra. A 10 évesek
ló ruha elkészítéséhez 3/4
rd kell a 32 inches kelméből.
A rendelésnél ne csak a szá-
mát tudassuk, de azt is, hogy
ilyen nagyságu legyen a szá-
mítás. Ebben az ügyben a
szabászat nem fizet ki magát
előtt a rendelést elküldi, la-
ten bizonyos afelől, hogy tu-
t a szabásminta szemét és a
gyűjtését, azt, hogy milyen
előbbség vagy hány évesnek
ló legyen.

Tizenkét centéldendő a szá-
mítás darabjairól a 12 cent
dívatkönyvről.

Amnyl rendelés érkezik, hogy
Vágja ki a mellékelt képet,
Da kékeríteni mindenkinél címére
szedelm nélkül eljuttatni a
szabásmintát, vagy dívatkatalogust.

Rendelje meg az alábbi kis
nyelvi szelvényen. Vágja ki,
tse ki és küldje be címünkre
megfelelő összeggel, ami bér-
tgen is mellékelhető.

szabadság szabászati
iskolája

sz 171, Cleveland, Ohio

Kérem megküldeni a mellékelt
centért a számú
és nagyságu
szabásmintát, továbbá a többi 12
szabásmintát, valamint egy pó-
lyozólapot.

sz, házszám vagy pósta box
sz

nytoni Olcsó
Pénzküldés

EGYKÉRDÉS a világra minden
szabásmintát, valamint egy pó-
lyozólapot.

sz, házaám vagy pósta box
sz

sz, házaám vagy pósta box
sz

sz, házaám vagy pósta box
sz

sz, házaám vagy pósta box
sz

MI UJSÁG A SZÜLŐFÖLÖN?

MAGYAR TUDÓSÍTÁSOK BUDAPESTI JELENTÉSEK ÓHAZAI UJSÁGHIREK

Házasság-szédelgések amerikai családtekekkel.

Harmincötmillió házasság -- háromszáz koronáért.

BUDAPEST, október 12. — (A "Világ" tudósítása.) Az egyik budapesti napilap 1922 szeptember 27-iki számában a következő apróhirdetést jelent meg:

Amerikai házasság jellegére irrt ajánlata folytán tisztelet-terjesztetem, hogy az illető leány fivére régi ügyfelünk, akinek a legmesszebből szívesességet tesszük akkor, amikor intézkedünk ilyen kényes ügyben felhasználjuk.

A leány megbízása folytán információkat kell Önrel beszerezni, miután ajánlata a szeker közlül konvencionál, azonban még három kérdésre kell felelnie:

1. Hogyan képzei Ön leendő feleségét szeretni?
2. Milyen a lelkivilága?
3. Mit ért Ön szeretet, jószág és megértés alatt?

Felkérem tehát, sziveskedjék postafordultával közölni azokat a személyeket, akiknél Önrel bővebb információkat nyerhetünk, ugyancsak a fenti kérdésekre adandó választ is.

A hirdetés jóval többet ígért, mint amennyivel az úgynevezett amerikai házasságok kecsesített szótak a szegény, de tisztességes, nemesi férfiak, éppen ezért az apró hirdetésben előirt feltételeknek megfelelően nagyszámúban jelentkezték a különböző kategóriák, a szegények, az idősek, az állás nélküliek, akiket a hazatekélvés, Amerikából újraterítési utáni szegénység, jószágok, de különösen harmincötmillió hozományával boldogítani akart.

Amennyiben az ügy folytatása továbbra is érdeklő, úgy kérem egyidejűleg információkat költségek, levelezési költségek fedezésére háromszáz koronát posta útján címünkre feladni, mert az ezzel járó kiadásokat intézetünk nem fedeztük.

Kijelentem kivánon, hogy közvetítésről van szó, tehát mi semmi más néven nevezdünk a tulajdonkörü, nem referálunk, kizárólag mindkét részről a legnagyobb szivesességgel teljesítjük. Tekintettel az ügynek kényes voltaira, csak kizárólag levélileg tárgyalunk.

Tisztelettel
Gazdasági és Ipari Árúértékesítő Részvénytársaság.
Olvaszatlan aláírás ügykezelő-igazgató

A géppel írt, cégfelirattal ellátott válasz nem tévesztette el a hatását, mert a fiatal ember tényleg választott a há-

Ékszerbolt a kávéházban.

Négy millió értékű aranytárgyat foglaltak le egy kávéházi razzian.

BUDAPEST, október 17. — Néhány nappal ezelőt a budapesti kávéház tulajdonosok bejelentették a főkapitányságnak, hogy kávéházaikban ékszergyűjteményeket foglalkoznak és ügyleteikkel a kávéházak jöhrnévét veszélyeztetik. A főkapitányságon azonnal intézkedtek, hogy egy razzia szabadsita meg a zugigynököktől a kávéházakat és mindazokat, akiket tiltott ékszerüzletben, kávéházi kereskedésen érnek, azonban állításuk elő a rendőrségre.

BUDAPEST, október 17. — Az ország külkereskedelmi forgalmának jelentékeny aktívája a borexport. Minden esetben nagymennyiségű bortexportot ki külföldre, az idén azonban megakadt a borexport, számottevő mennyiség nem megy ki külföldre. A borexport kedvezőtlen eredményének főleg az az oka,

Sulyos bajok a borkivitel körül.

BUDAPEST, október 17. — Az ország külkereskedelmi forgalmának jelentékeny aktívája a borexport. Minden esetben nagymennyiségű bortexportot ki külföldre, az idén azonban megakadt a borexport, számottevő mennyiség nem megy ki külföldre. A borexport kedvezőtlen eredményének főleg az az oka,

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

szabadság szabászati
iskolája

Megkezdődtek a tárgyalások a cseh-szlovák követekkel.

A csehszlovák-magyar gazdasági tárgyalások

BUDAPEST, okt. 17. (A Prágai Magyar Ujság tudósítása.) A magyar és cseh-szlovák gazdasági tárgyalások ma délelőtt Budapesten megkezdődtek. A kiküldöttek háromnegyed tizenegy órakor gyűlést tartottak a belügyminisztérium dísztermében. Arra számítottak, hogy a tanácskozáson harminc kiküldött vesz részt és megkezdődött a tárgyalás. A kiküldöttek száma hatvannál több. Az egybegyűlt delegátusokat Wodianer Rezső rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter üdvözölte franciául. Wodianer üdvözlésére Dvoracek cseh-szlovák rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter válaszolt. Mindkét állam megbízottai hangzották, hogy a mostani tárgyalások az előző tárgyalások folytatásának tekintik.

A remélik, hogy a most folyó tárgyalások helyre fogják állítani a két állam között a barátságos gazdasági összeköttetést. Ezután megkezdődtek a tanácskozások. A mai ülés tulajdonképpen csak formális volt. Az erdemei tanácskozások holnap délelőtt kezdődnek.

BUDAPEST, október 17. (Saját tudósítók jelentése.) A cseh-szlovák — magyar gazdasági tárgyalásokat politikai és gazdasági körökben egyaránt fontosnak tartják, azonban nem hiszik, hogy a tárgyalás jelentős eredményre vezetne, bár a kölcsönös jóindulat a meggyezésre mindkét államban megvan. Ugyanis

sulyos politikai kérdések akadályozzák a gazdasági tárgyalásokat.

Ha igennel szavaz akkor a nedvesekre szavaz

Igy szavazson.
SÖRT ÉS KÖNNYŰ BORT

PROPOSED AMENDMENTS TO THE CONSTITUTION	
ARTICLE XV. SECTION 1	No beverage containing two and one-half per cent, or less, per cent of alcohol by weight shall be deemed an intoxicating liquor and the manufacture and sale of such beverage in houses and places of abode shall be lawful. No beverage containing more than one per cent of alcohol by volume may be sold in the premises where sold.
ARTICLE VIII. SECTION 4	Possession of intoxicating liquors in the home or residence of any person who is not engaged in the sale of such liquors for the use of his or her family or his or her guests shall not be unlawful.
ARTICLE XII. SECTION 2	No search or attempt to search the person or property of any person without a search warrant shall be authorized in the enforcement of all laws pertaining to the prohibition of intoxicating liquors.
ARTICLE VIII. SECTION 4	This proposal provides that: (1) No indebtedness shall be incurred for current or future expenses for the acquisition of property having a useful life of less than five years, with certain necessary exceptions of an emergency character.
ARTICLE XII. SECTION 2	No bonds or notes issued for property, or improvements shall be longer than the probable period of usefulness of the property or estimated as provided by law.
ARTICLE XII. SECTION 2	The legislature shall have power to fix the amount of the maximum rate of interest to be paid on bonds or notes issued for any purpose.
ARTICLE XII. SECTION 2	This amendment of Article XII, Section 2, leaves the present constitutional provisions in effect with respect to the following: (1) All property taxes shall be assessed at its true value in money. (2) The power to exempt certain property absolutely, in whole or in part, from taxation shall be limited to the following new propositions: (a) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (b) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (c) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (d) The limited taxes are to be distributed by local boards. (e) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (f) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (g) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (h) The limited taxes are to be distributed by local boards. (i) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (j) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (k) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (l) The limited taxes are to be distributed by local boards. (m) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (n) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (o) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (p) The limited taxes are to be distributed by local boards. (q) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (r) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (s) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (t) The limited taxes are to be distributed by local boards. (u) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (v) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (w) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (x) The limited taxes are to be distributed by local boards. (y) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (z) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (aa) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (ab) The limited taxes are to be distributed by local boards. (ac) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (ad) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (ae) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (af) The limited taxes are to be distributed by local boards. (ag) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (ah) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (ai) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (aj) The limited taxes are to be distributed by local boards. (ak) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (al) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (am) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (an) The limited taxes are to be distributed by local boards. (ao) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (ap) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (aq) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (ar) The limited taxes are to be distributed by local boards. (as) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (at) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (au) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (av) The limited taxes are to be distributed by local boards. (aw) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (ax) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (ay) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (az) The limited taxes are to be distributed by local boards. (ba) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bb) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bc) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bd) The limited taxes are to be distributed by local boards. (be) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bf) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bg) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bh) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bi) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bj) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bk) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bl) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bm) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bn) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bo) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bp) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bq) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (br) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bs) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bt) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bu) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv) No rate in excess of one mill can be levied for state purposes. (bv) Additional taxes may be authorized for specific amounts, periods and purposes at a rate of not more than one mill on the dollar, to be levied by two-thirds of those voting on the proposition. (bv) The limited taxes are to be distributed by local boards. (bv) No aggregate tax rate in excess of fifteen mills on the dollar can be levied without a vote of the people. (bv

